SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2893

av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en industripakt med näringslivet m.fl. och nya samverkansprogram för att stärka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under budgetåret 2027 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som, inklusive tidigare utfärdade garantier, uppgår till högst 80 000 000 000 kronor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt system för korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja arbetet med ”gender due diligence” genom att integrera jämställdhetsarbetet i innovationssatsningar för att fler innovationer ska kommersialiseras och bidra till att stärka vår konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge riktade uppdrag till Vinnova, Almi och Saminvest för att stärka kvinnors företagande och tillgång till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en nationell plattform för startups och scaleups och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål för life science-export och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för att fler kliniska prövningar ska hamna i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell samordning för introduktionen av nya läkemedel och behandlingar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell innovationsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilket sätt fler testbäddar kan inrättas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler industriprojekt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma gemensamma färdplaner för gröna och digitala omställningen med industrin för att stärka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Business Swedens möjligheter att främja svenska startups och scaleups internationella affärer och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål för ökad digitalisering hos myndigheter i syfte att underlätta kontakten med näringsidkare och myndighet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att inrätta en konkursakut och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för deeptech och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta insatser för att främja livsmedelsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mål för turismnäringen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besöksnäringen som en del i den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett jämställt näringsliv och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kunskapen bland statens myndigheter samt regionerna i branscher där många kvinnor är verksamma och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av ett större jämställdhetsperspektiv i investeringar, innovationsprocesser och företagsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett kunskapsprogram för kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för handelspolitiken ska vara en fri, hållbar och rättvis handel och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en ny utrikeshandelsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka exportfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Team Sweden ett utvidgat uppdrag som även omfattar importfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa och utveckla EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla det regionala exportfrämjandet och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att små och medelstora företag ska få bättre stöd att nå nya marknader och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en stödfunktion för svenska företag som drabbats av tullar och andra handelshinder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för nya frihandelsavtal och andra typer av handelssamarbeten och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera WTO:s regelverk och återupprätta ett fungerande tvistlösningssystem och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka handeln med Ukraina och motverka kringgående av sanktioner mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att utveckla det globala partnerskapet Global Deal och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i alla EU:s handelsavtal ska verka för höga krav på mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöskydd och antikorruption och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelspolitiken ska bidra till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa handelshinder för klimatsmarta lösningar och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den svenska exportens bidrag till global klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera innovationspolitiken i handelsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett samlat och strategiskt grepp för att öka kommersialiseringen och exporten av svenska innovationer och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges position inom strategiska och framväxande teknikområden och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och fördjupa strategiska internationella forsknings- och innovationssamarbeten och tillkännager detta för regeringen.

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka Sveriges attraktionskraft för internationella investeringar och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att investeringsfrämjandet ska inriktas på att utveckla styrkeområden, driva den gröna och digitala omställningen, främja jobb och tillväxt i hela landet samt stärka svensk motståndskraft och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet för granskning av utländska direktinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa antalet underentreprenörsled till två som huvudregel i branscher med stor risk för arbetslivskriminalitiet och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företag som fuskar vid offentlig upphandling ska kunna svartlistas och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka användningen av AI-teknologi och ny teknologi för att bekämpa välfärdsbrotten och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för att utesluta leverantörer från att delta i valfrihetssystem och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över vilka åtgärder som kan vidtas för att öka effektiviteten och minska felaktigheterna vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur innovationsupphandlingar kan användas för att driva på teknikutvecklingen och innovationen i offentlig sektor samt fungera som efterfrågestimulans för vissa branscher och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkor enligt kollektivavtal ska gälla vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man skyndsamt bör återkomma till riksdagen om hur nationell säkerhet kan beaktas vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om offentlig upphandling (LOU) inte ska tillämpas för allmännyttiga bostadsföretag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Anslagsförslag 2027 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Verket för innovationssystem	316 470	±0
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 333 255	364 000
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	816 268	27 000
1:4	Tillväxtverket	483 970	±0
1:5	Näringslivsutveckling	169 542	±0
1:6	Myndigheten för tillväxt- och transportanalys	157 222	±0
1:7	Turismfrämjande	114 613	±0
1:8	Sveriges geologiska undersökning	389 206	±0
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 923	±0
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0
1:11	Bolagsverket	289 181	±0
1:12	Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327	±0
1:13	Konkurrensverket	238 392	30 000
1:14	Konkurrensforskning	10 804	±0
1:15	Upprustning och drift av Göta kanal	39 910	±0
1:16	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850	±0
1:17	Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 801 000	±0
1:18	Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0
1:19	Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0
1:20	Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472	±0
1:21	Patent- och registreringsverket	376 617	±0
1:22	Stöd vid korttidsarbete	100 000	±0
1:23	Myndigheten för redovisning och revision	15 259	±0
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37 781	±0
2:2	Kommerskollegium	135 243	±0
2:3	Exportfrämjande verksamhet	487 867	±0
2:4	Investeringsfrämjande	107 772	±0
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	26 517	±0
2:6	Bidrag till standardiseringen	45 136	±0
2:7	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	496 000	±0
3:1	Upphandlingsmyndigheten	126 917	±0

Summa	10 470 374	421 000

1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Vi avsätter 50 miljoner kronor för att Vinnova i samråd med näringslivet ska påbörja inrättande av en svensk tillväxtpakt. Dessutom tillförs medel med anledning av den forskningspolitiska propositionen.

1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Medel tillförs med anledning av den forskningspolitiska propositionen

1:13 Konkurrensverket

Vi vill stärka Konkurrensverkets roll som övervakare med 30 miljoner kronor så att de kan pressa priser genom ökad tillsyn och konkurrensfrämjande arbete.

Motionen har vissa begränsningar mot bakgrund av det rådande politiska läget med en övergångsregering och en övergångsbudget.

Näringsliv

Ökad tillväxt och stärkt konkurrenskraft

I en tid av stora samhällsutmaningar och behov av snabb omställning till ett fossilfritt välfärdsland behöver Sverige använda sin position som världsledande på innovation för att fortsätta stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk exports kapacitet att växa på nya marknader.

För att klara den gröna omställningen behöver Sverige vara ett land som är attraktivt för nya industrietableringar. Den socialdemokratiska regeringen möjliggjorde flera satsningar som skulle attrahera investeringar i Sverige som både stärker vår konkurrenskraft och bidrar till målet om världens första fossilfria välfärdsland.

De stora utmaningar samhället står inför kräver en såväl mångsidig som fördjupad samverkan mellan näringsliv, universitet och högskola, civilsamhälle och offentliga aktörer. Som ett litet land består Sverige av ett näringsliv med ömsesidigt beroende mellan såväl startup-företag, små och medelstora företag och globala storföretag som mellan industri och tjänsteföretag.

Tillsammans med industriföreträdare, forskning och arbetsmarknadens parter ska en färdplan med genomförandeinsatser, en svensk tillväxtpakt, tas fram för att under de kommande tio åren stärka svensk industri och näringsliv med fokus på den gröna och

digitala omställningen. Tyngdpunkten ska ligga på strategiska framtidsbranscher där Sverige har goda förutsättningar att skapa morgondagens välstånd.

I Sverige har vi alltid välkomnat ny teknik och antagit utmaningarna som ställts på såväl politik som näringsliv. Det är genom ny teknik som vi byggde välfärdssamhället och det är genom att fortsätta utveckla svensk industri och främja innovationer som kommer bygga morgondagens välstånd.

Sverige har en stark industri som bidrar till lösningar för grön omställning, vilket både skapar jobb i hela landet och stärker förutsättningarna för svenskt näringsliv att lyckas på globala marknader. Unga innovativa företag är viktiga för omställning och stärkt konkurrenskraft. Dessa företag utgör en viktig del av Sveriges framtida näringsliv där många bidrar till klimatsmarta lösningar.

För att säkerställa en grön omställning och motverka en förlängd lågkonjunktur behöver arbetet med omställningen till en cirkulär ekonomi fortsätta att påskyndas. Genom omställning, teknikutveckling och innovation för cirkulära lösningar kan viktiga steg tas för stärkt konkurrenskraft. Genom hållbart nyttjande av naturresurser, en produktion och export av innovativa klimat- och miljösmarta samt cirkulära varor och tjänster kan det svenska näringslivets gröna omställning bidra till nationella och globala klimat- och miljömål.

För närvarande pågår eller planeras flera mycket stora industriinvesteringar som är drivna av klimatomställningen. Enligt regeringens eget accelerations kontor handlar det om investeringsnivåer på över 800 miljarder kronor (?) i mer än 155 (?) projekt på över 100 miljoner vardera. Det är centralt att det skapas goda förutsättningar för att dessa etableringar och expansionen i företagen kraftfullt kan bidra till omställningen och industrins konkurrenskraft. Det arbete som bedrivs inom Industriklivet behöver stärkas ytterligare för att svensk industri ska kunna ställa om snabbare och minska dess utsläpp. Detsamma gäller för de gröna kreditgarantierna. Vidare behöver de satsningar som Sveriges geologiska undersökning har påbörjat beträffande mineral och metall från sekundära resurser fortsätta för att bidra till minskade utsläpp.

Sveriges elförsörjning ska utgöra en unik konkurrensfördel genom hög leveranssäkerhet, låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. För att skapa långsiktighet i elsystemets utveckling behövs en blocköverskridande Energikommission som omfattar alla fossilfria kraftslag. Att närmast fördubbla vår elanvändning kommer kräva stora insatser över lång tid och det är viktigt att arbetet kan ske i bred enighet.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen tog fram en elektrifieringsstrategi i bred dialog med industri, energibransch, regionala företrädare och många fler. I samarbete med berörda myndigheter identifierades hinder för elektrifieringen och ett stort antal åtgärder som behöver genomföras för att förbättra förutsättningarna för elsystemet att utvecklas i takt med behoven. Elektrifieringsstrategin och dess åtgärder bör genomföras för att påskynda omställningen för att Sverige fortsatt ska vara ett konkurrenskraftigt land.

Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI) är ett sätt att ge statligt stöd för att främja banbrytande innovation och infrastruktur av stor betydelse för miljö-, energi och transportpolitiken. Sverige var det enda land i EU som initialt hade fler än ett projekt som omfattades av IPCEI-regelverket och vi socialdemokrater vill fortsätta lista projekt enligt regelverket och ser över på vilket sätt detta kan möjliggöras.

Sverige behöver fortsatt vara ett föregångsland i den gröna omställningen. EU har presenterat The Green Industrial Plan, Fit for 55-paketet och EU Green deal. Vi ser hur den globala konkurrensen om framtidens industrier hårdnar och därför behöver Sverige visa ledarskap och vara i takt med näringslivet för att stärka svensk konkurrenskraft och inte bli förlorare i den gröna omställningen.

Ett utbildat folk

Redan idag är arbetsmarknadens behov av personal och kompetens stora och i framtiden ser den prognosen ut att hålla i sig och växa. Kompetensförsörjningsbehoven för alla nya gröna industrijobben som kommer i spåren av alla nya industrietableringarna måste mötas samtidigt som stora behov även kommer utifrån välfärdssektorns behov.

Den gröna omställning som nu sker i samhället och i näringslivet kräver en aktiv stat som möter behoven av ny kunskap och kompetens för att individer ska kunna ta de nya jobb som växer fram. Gröna industriomställningen är avgörande för framtiden. Sverige har satt ett mål om att vara klimatneutrala 2045. För att kunna säkra kompetensförsörjningen inom bland annat framväxande branscher måste vi kunna säkerställa att utbildning kan ges genom hela livet. Kompetensförsörjningssystemet ska möta näringslivets behov och främja dess långsiktiga utveckling och Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka den industriella produktionen av varor och tjänster i Sverige.

Regeringen bör ta initiativ för att samarbeta med näringslivet och branscher för att identifiera kommande kompetensbehov och se över möjligheten att utveckla

utbildningsformer som kan hjälpa till att säkerställa att utbildningen är relevant för de branscher där kompetensbrist råder.

Arbetsmarknaden är i snabb förändring, yrken försvinner och skapas i takt med digitaliseringen och den snabba teknikutvecklingen. Det här ställer krav på flexibilitet från både arbetstagare och arbetsgivare. Partsmodellen på svensk arbetsmarknad är central för att det ska fungera och vi behöver fortsätta satsa på utbildning, ge fler människor möjlighet att ställa om mitt i livet och attrahera internationell expertkompetens.

Arbetsgivare behöver i hög grad prioritera kompetensutveckling för sina anställda och arbetstagare behöver i sin tur ha kunskap om omställningsstudiestödet. Det kräver utökade möjligheter till rådgivning och vägledning, det förbättrar förutsättningarna för omskolning till arbetstagarens fördel. Det behöver säkerställas att Arbetsförmedlingen och utbildningssystem har förutsättningarna att hantera och dra fördel av de nya möjligheter som nu växer fram.

Säkra den svenska arbetskraften

En viktig insats för att inte göra Sverige fattigare för vanligt folk är att möjliggöra för korttidsarbete. Under pandemin möjliggjorde den tidigare socialdemokratiska regeringen för korttidsarbete i syfte att rädda jobb, vilket det gjorde. Systemet med korttidsarbete behöver vårdas och värnas i synnerhet i tider av lågkonjunktur. Det fusk och överutnyttjande som har rapporterats efter pandemin visar på ett i vissa delar uppstramat regelverk. Därmed kan jobb med potential och goda förutsättningar skyddas från utslagning och människor behålla sina anställningar. Systemet för korttidsarbete måste vara konkurrenskraftigt i jämförelse med andra länder för att svenska företag inte ska missgynnas på den globala marknaden. Det utredningsförslag som sedan flera år ligger på regeringens bord bör därför snarast genomföras.

Stärkt svensk innovationskraft genom banbrytande teknik och ny industri

Sverige står inför stora samhällsutmaningar där klimatomställningen, digitaliseringen och den globala konkurrensen kräver en samlad och långsiktig strategi för innovation. Flera länder har redan utvecklat nationella innovationsstrategier som ger tydliga spelregler, stabila villkor för investeringar och en riktning för forskning och utveckling. Utan en motsvarande strategi riskerar Sverige att förlora både konkurrenskraft och attraktionskraft för internationella investeringar. En nationell innovationsstrategi skulle skapa förutsättningar för att bättre samordna insatser mellan näringsliv, akademi och

offentlig sektor, sprida investeringar och kunskapsmiljöer till hela landet samt säkerställa att satsningar på ny teknik bidrar både till hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen.

Vi ser att en sådan strategi bör ha tydliga delmål för att uppnå ökad tillväxt och sänkta koldioxidutsläpp. Vidare bör det utredas på vilket sätt delmålen kan få tillräckliga resurser för att de ska uppnås.

I Sverige ser vi att allt fler efterfrågar testbäddar för att fler innovationer ska kunna utvecklas i Sverige innan de introduceras på marknaden. Konkurrensen är stor och det finns en påtaglig risk att svenska innovationer flyttar utomlands när deras behov inte kan mötas nationellt. Därför vill vi se över på vilket sätt fler testbäddar kan skapas i Sverige och göras tillgängliga för företag.

Sverige har länge varit ett stolt industriland och det behöver vi fortsatt vara för att ha en stark tillväxt och skapa jobb i Sverige. Under den tidigare mandatperioden har vi sett hur bristande politiskt ledarskap tillsammans med otydliga besked har försvårat industrins omställning och bidragit till sämre konkurrenskraft. Tidöregeringen har inte krokat arm med näringslivet och pekat ut en färdriktning för framtidens välstånd. Vi vill se tydliga stöd till industriprojekt och kortare tillståndsprocesser som bidrar till ett långsiktigt och förutsägbart system för näringslivet att förhålla sig till. Politiken och industrin behöver ha samma ambitiösa mål för klimatomställningen och vi anser att staten och näringslivet tar fram gemensamma klimatfärdplaner för industrins omställning och konkurrenskraft.

Vidare anser vi socialdemokrater att Sverige fortsatt behöver fördjupa sina relationer med andra innovationsintensiva länder för att fortsatt vara ett av världens mest innovativa länder. Detta sker t.ex. genom fortsatt utveckling av de bilaterala strategiska innovationspartnerskapen och regeringens innovations- och forskningskontor i utlandet.

Kapplöpningen om de nya teknikerna sker på bred front, flera länder har positionerat sig för att attrahera investeringar och bygga robusta innovations ekosystem som stimulerar utveckling. Hösten 2024 presenterade Vinnova sin rapport: ”Strategiska tekniker för Sverige – Ett underlag för nationella prioriteringar” där sex strategiskt viktiga teknikområden presenterades, b. la artificiell intelligens.

Vi vill se en nationell innovationsstrategi för Sverige och att vi ökar takten i flera strategiskt viktiga teknikområden. Vi ser hur en stor del av näringslivet redan accelererat inom exempelvis AI, den nya etableringen i Strängnäs är ett bevis på att Sverige är attraktivt för AI-infrastruktur.

Vi vill därför se fortsatta satsningar på AI och se att Sverige fortsatt är aktiva medfinansiärer till EU:s DIGITAL-program som möjliggör finansiering av projekt inom b.la AI. Vidare vill vi se ett bredare och mer robust samarbete mellan akademi, näringslivet och politiken genom ett samverkansprogram för AI. Vi ska attrahera investeringar till Sverige men också bygga ett ekosystem som möjliggör att fler innovationer och forskningsresultat kommersialiseras.

Innovation för en hälsosammare befolkning

Det hållbara samhället innefattar även en befolkning som mår bra och är frisk. Sverige har en stark Life Science-sektor som bidrar med banbrytande läkemedel och medicinteknik världen över.

Tidöregeringens Life science-strategi är omfattande men saknar väsentliga delar för att svensk life science-industri ska bli konkurrenskraftig. Enligt Business Sweden är Life Science-sektorn Sveriges tredje största expertkategori och en av de mest konkurrensutsatta internationellt. För att stärka Sveriges position som en ledande Life Science-nation föreslår vi att Sverige ska ha ett tydligt exportmål för Life Science-industrin och skapa förutsättningar för fler kliniska prövningar inom landet. Vidare ser vi ett behov av att staten tar ett mer samlat grepp om introduktionen av nya behandlingar och läkemedel. Detta för att undvika att regionerna ensamma bär ansvaret, vilket kan leda till att nya läkemedel inte introduceras på marknaden.

En startup- och scaleupscen i världsklass

Sverige är ett av världens mest attraktiva länder vad gäller start-ups och scale-ups, men vi halkar efter. Därför vill vi socialdemokrater se vidare stöd till inkubatorer och acceleratorsprogram som ger utbildning, mentorer och arbetsutrymme till start-ups.

Vidare bör regeringen arbeta med att utformandet av nya samverkansprogram som tar fasta på vad Sverige är bra på och samla olika branscher med syfte att stärka vår konkurrenskraft. För oss socialdemokrater är det givet att start-ups och scale-ups bör vara en självklar del av dessa samverkansprogram. Sverige behöver en nationell plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för start-ups och scale-ups tillväxt. Det gör att berörda parter såsom politik, näringsliv och investerare kan rikta insatser där det ger störst effekt för start-ups och scale-ups. En sådan plattform skulle även kunna rikta start-ups och scale-ups till olika instanser för rådgivning, utbildning och stöd. Vidares ser vi behovet av en instans som samlar data om Sveriges innovationssystem och våra höginnovativa bolag, detta skulle kunna göras via en

nationell plattform. Business Sweden är en viktig aktör för svenska start-ups och scale-ups och vi ser behovet av att se över på vilket sätt Business Sweden kan skapa ytterligare förutsättningar för svenska start-ups och scale-ups att utvidga sina internationella affärer.

I stället för att investera i våra höginnovativa bolag har Tidöregeringen genomfört nedskärningar på innovationsområdet vilket har resulterat i att flera bolag inte kunnat kommersialisera sina viktiga innovationer. Vi socialdemokrater anser att regeringen bör öka stöden till Sverige innovationssystem samt presentera en innovationsstrategi som tar fasta på vad vi i Sverige är bra på.

Ett jämställt näringsliv

Antalet kvinnliga företagare i Sverige har ökat. Men avståndet mellan andelen kvinnliga respektive manliga företagare är fortsatt hög där kvinnor är underrepresenterade. Det är en förlust för svensk tillväxt och innovationskraft när inte hela befolkningen ges möjlighet att testa sina idéer. En stor utmaning är tillgången till finansiering, där många kvinnliga entreprenörer möter större hinder än män när det gäller lån och investeringar. Tidigare har den socialdemokratiska regeringen arbetat för att främja kvinnors företagande genom politiska åtgärder och ekonomiskt stöd, men behovet av ytterligare insatser kvarstår. Tillväxtverket har av regeringen fått i uppdrag att genomföra åtgärder som förbättrar förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande i hela landet. Ett viktigt uppdrag som vi socialdemokrater välkomnar. Dock ser har insatserna för att öka kvinnors företagande varit små och vidare insatser krävs för att skapa ett mer jämställt näringsliv.

Sverige riskerar att förlora viktiga innovationer och konkurrenskraft om inte fler kvinnor ges möjligheter att starta och driva företag. Myndigheters regleringsbrev bör inkludera främjande av kvinnors företagande, och statligt initierad finansiering måste utformas för att ge kvinnor och män lika förutsättningar. Statliga aktörer som Vinnova och Almi bör också få i uppdrag att särskilt fokusera på att främja kvinnors innovationer och kommersialisering av deras idéer. I Tillväxtverkets delredovisning från april 2026 konstateras det att nystartade företag, särskilt inom tjänstesektorn där många kvinnor driver företag, har svårt att få extern finansiering i uppstartsfasen. I enlighet med rekommendationerna från myndigheten bör offentliga aktörer som Tillväxtverket, Almi och regionerna stärka sin kunskap om tjänstesektorn och branscher där kvinnors företagande är brett för bättre anpassade finansieringslösningar, så att fler företag kan få finansiering utifrån sin potential.

Regeringen måste vidta åtgärder för att öka jämställdheten bland företagare. Detta är inte bara en fråga om rättvisa, utan avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft.

Kvinnors företagande

Ett bredare jämställdhetsperspektiv behövs som syftar till att systematiskt integrera jämställdheten i investeringar, innovationsprocesser och företagsutveckling.

Metoden innebär att analysera hur en verksamhet påverkar kvinnor och män på olika sätt, exempelvis som anställda, ledare, entreprenörer, kunder eller användare. Vidare används dessa aspekter i riskbedömningar och strategiska beslut. Enligt Vinnova handlar detta om att öka jämställdheten genom att mäta kvaliteten i innovationer. När jämställdhetsperspektiv inkluderas ökar sannolikheten att nya lösningar fungerar för fler, vilket stärker både samhällsnytta och marknadspotential (Vinnova, Gender and Innovation, 2018). Även OECD och UN Women har framhållit att ett starkare jämställdhetsperspektiv är ett effektivt ett verktyg för att minska systematiska snedfördelningar, exempelvis i tillgången till kapital eller representation i företagsledning, och därmed bidra till mer hållbara och inkluderande ekonomiska system. Sammantaget kan ett nytt angreppssätt som integrerar ett jämställdhetsperspektiv i investeringar minska risker och frigöra innovationskraft. Företag och organisationer som arbetar aktivt med jämställdhet får då tillgång till fler perspektiv, kan bättre möta behoven i en bredare målgrupp och stärker därigenom sin långsiktiga konkurrenskraft.

Vidare ser vi ett behov av att staten agerar normerande för att underlätta att fler kvinnor får se sina innovationer komma ut på marknaden genom statligt riskkapital. Men även andra sektorer än de som klassificeras som innovativa behöver se fler kvinnliga entreprenörer. I Sverige ligger andelen kvinnliga entreprenörer på 28 % jämfört med EU-snittet på 33 %. Vi behöver göra mer både via regleringsbrev till relevanta myndigheter och genom ökat samarbete mellan stat, näringsliv och akademi.

Ett land värt att besöka

Besöksnäringen och turismen stärker Sverige som land och främjar en positiv Sverigebild som bidrar till ökad handel och att fler investeringar hamnar i Sverige. Besöksnäringen innebär även att människor som lever och verkar på lands- och glesbygden får ökade möjligheter till välstånd när arbetstillfällen skapas som ett led i en utökad besöksnäring. Unga och nyanlända får sin första sysselsättning i besöksnäringen, en tredjedel av alla anställda är under 26 år och omkring 4 av 10 är utlandsfödda,

besöksnäringen är alltså den näring som sysselsätter högst andel utlandsfödda i Sverige och bör ses som en av de viktigaste integrationsmotorerna.

Vi socialdemokrater anser att besöksnäringen behöver få ett särskilt fokus i regeringens arbete för att främja turism men även se till att fler arbetstillfällen skapas. Vi ser att Visit Sweden behöver prioriteras i de turismfrämjande insatser som behövs för att locka besökare till Sverige men även för att främja den inhemska turismen. Vidare anser vi att en övergripande analys om besöksnäringens villkor och förutsättningar behöver ske för att vi bättre ska kunna satsa på de delar som gör Sverige till en attraktiv plats att besöka. Tidöregeringen har tagit bort det turismfrämjande målet för Sverige, vilket vi motsatt oss. Vi anser att riksdagen bör återinföra målen för turismnäringen för att på ett tydligare sätt rikta insatser för att stärka turismen.

Utöver turismfrämjande ser vi socialdemokrater att besöksnäringen är en viktig del i att underlätta den gröna omställningen. På flertalet orter sker det stora projekt som ämnar att göra Sverige till en grön industrination, men för att människor ska kunna ta jobben i de mindre orterna kräver det en utvidgat besöksnäring som kan erbjuda en variation av sysselsättningar som skapar levande samhällen. På sådant sätt stärks Sverigebilden, det skapar arbetstillfällen och underlättar för investeringar och kompetensförsörjning. Här bör regeringen återkomma med en strategi för hur besöksnäringen ska kunna underlätta den gröna omställningen.

De kulturella och kreativa näringarna är avgörande för att se till att Sverige fortsätter vara ett attraktivt land att besöka men även som en katalysatorerna för en stärkt Sverigebild. I regeringens strategi för de kulturella och kreativa näringarna lyfts behovet av ett samordnat och departementsövergripande arbete mellan berörda departement dock saknas konkretion om tillvägagångssätt. Vår utgångspunkt är att strategin ska skapa förutsättningar för fler jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft. I denna del vill vi även understryka att Tillväxtverket är en viktig, och möjligen samordnande, aktör.

Ett bättre företagsklimat

Vi välkomnar EU-kommissionens arbete med att förbättra regelverken inom unionen och minska den administrativa bördan för företag. Samtidigt är det avgörande att förenklingarna inte sker på bekostnad av klimatomställningen eller arbetstagares rättigheter.

I Sverige vill vi också se ett tydligt mål om ökad digitalisering hos myndigheter. Detta syftar till att småföretagare ska kunna få snabbare och mer effektiv service, vilket i sin tur leder till att kontakten mellan entreprenör och myndighet blir enklare och mer

tillgänglig. Genom smart digitalisering kan vi både stärka företagens konkurrenskraft och underlätta för småföretagare i deras vardag.

Under den förra mandatperioden har antalet konkurser skjutit i höjden och tusentals entreprenörer har fått se sina verksamheter gå omkull. Det är inte enbart ett problem och en sorg för den enskilda företagaren utan även för de anställda som bli av med sin sysselsättning. Småföretag är ryggraden i vårt näringsliv, och deras överlevnad är avgörande för både jobb och tillväxt. Vi vill därför vidta kraftfulla men åtgärder för att minska antalet konkurser bland småföretag. Genom att erbjuda tidigt stöd och rådgivning kan företag få professionell hjälp innan problem blir akuta. Genom att stärka system som Early Warning Sverige, kan fler företag undvika ekonomiska kriser. Vi vill också se en ökad digitalisering hos myndigheter för att småföretagare ska få snabb och enkel återkoppling kring skatter, tillstånd och regelverk. Detta är ytterligare ett steg för att förenkla kontakten mellan entreprenör och myndighet och frigöra tid för företagarna att fokusera på verksamheten. Vi ser även ett behov av utbildning och stöd i ekonomisk planering för småföretagare, i form av kurser, mentorskap samt förenklade administrativa rutiner, för att minska kostnader och regelbörda. Vi vill inrätta en konkursakut för företag och erbjuda nämnda åtgärder för att fler företag ska utvecklas i stället för att läggas ned.

Vidare skapar långa betaltider stora problem för många företag, särskilt små och medelstora, som får svårt att hantera sin likviditet och planera sin verksamhet. När kapital binds upp i väntan på betalning ökar kostnaderna för finansiering vilket minskar möjligheterna till investeringar och tillväxt, samtidigt som risken för konkurser ökar. Kortare betaltider skulle stärka företagens förutsättningar och bidra till ett mer robust näringsliv. Tidöregeringens motstånd till förändringar på området har varit kontraproduktivt och behöver ändras. Det är uppenbart att dagens regelverk inte är tillräckligt skarpt för att åstadkomma en nödvändig förändring.

För att fler småföretag ska kunna växa och överleva krävs ett målmedvetet regelförbättringsarbete. Det handlar om att säkerställa hög kvalitet i regelgivning och tillämpning, men också om god service, korta handläggningstider och ett bemötande som underlättar istället för att försvåra. Regler måste vara proportionella och ändamålsenliga så att den administrativa bördan minskar över tid.

Digitaliseringens möjligheter behöver utnyttjas bättre för att stärka servicen i förvaltningen och frigöra tid för företagare att utveckla sina verksamheter. Små och medelstora företag står dessutom inför stora omställningar, vilket kräver att kompetens

kan tillföras och att myndigheter arbetar närmare näringslivet. Ett starkt regelförenklingsarbete är därför avgörande för att skapa ett företagsklimat där fler entreprenörer kan lyckas och därmed bidra till jobb och tillväxt.

Vi socialdemokrater värnar en rättvis och sund konkurrens. Det är en viktig fråga, inte minst för mindre och växande företag. Här ser vi att en utvecklad roll för Konkurrensverket behövs. Vi vill stärka Konkurrensverkets roll som övervakare så att de kan pressa priserna genom ökad tillsyn och konkurrensfrämjande arbete. För detta ändamål föreslår vi en satsning på 30 miljoner kronor till anslag 1:13.

Ett viktigt område att växla upp insatserna kring är bekämpandet av ekonomisk brottslighet, penningtvätt och skatteflykt. Den brottsligheten undergräver välfärdsstaten, fräter på tilliten och hotar seriösa aktörer på marknaderna. Bolagsverket spelar en avgörande roll för att komma åt den organiserade brottslighetens ekonomi genom att fokusera på att motverka penningtvätt, bolagsmålvakter, stärka skyddet mot oseriösa bolag inom välfärden och andra sektorer. Vi socialdemokrater anser att den tidigare regeringens uppdrag till Bolagsverket om att stärka myndighetens brottsförebyggande arbete är bra.

Dock ser vi att det behövs mer resurser för att myndigheten ska kunna utföra sitt arbete. Regeringen avser komma med åtgärder som gör det svårare för de gängkriminella som i dagsläget använder företag som ett verktyg för att begå brott. Bland annat bör regeringen återinföra revisionsplikten, se över om fler brott ska leda till näringsförbud, utöka Bolagsverkets befogenheter och ställa högre krav på personlig inställelse. Vidare ser vi att Bolagsverket bör få ökade möjligheter till informationsdelning och samverkan med andra myndigheter och näringslivet för att kunna förhindra att oseriösa näringsidkare registrerar sina verksamheter.

Många små och medelstora företag, där en stor del är underleverantörer, står nu inför stora omställningsutmaningar, som kräver att kompetensen hos existerande medarbetare stärks och att företagen kan få in ny kompetens i sina verksamheter. Här ser vi att regeringen bör ge fler myndigheter i uppdrag att i dialog med näringslivet underlätta kontakten med myndigheter.

Sveriges företagare ska kunna känna tillit till vårt trygghetssystem. Det behövs ett gott grundskydd för företagare. Det handlar i huvudsak om sjukförsäkring, föräldraförsäkring och att skapa ett system för trygghet oavsett företagsform. Vidare anser vi att ett högkostnadsskydd vid sjukskrivning är väsentlig för att fler företagare och löntagare ska känna sig trygga vid sjukskrivningar. Avskaffandet av

högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader innebär en direkt kostnadsökning för små och medelstora företag. Tidigare fick cirka 65 000 företag ersättning på i genomsnitt 26 000 kronor per år – pengar som ofta var avgörande för att klara likviditeten. Utan skyddet riskerar en enda sjukskrivning att bli en ekonomisk belastning som hotar jobb och investeringar. För många småföretagare kan det handla om skillnaden mellan att kunna växa eller tvingas dra ned. Högkostnadsskyddet är därför en viktig trygghet som stärker företagens stabilitet och långsiktighet.

Kooperativa företag

I ett osäkert geopolitiskt läge behöver Sverige ett motståndskraftigt och hållbart näringsliv. Kooperativa företag, som ägs och drivs av sina medlemmar, har visat sig vara stabila, långsiktiga och samhällsbyggande. Trots att de 100 största kooperativa företagen omsätter över 600 miljarder kronor och sysselsätter cirka 100 000 personer präglas Sverige av en stark aktiebolagsnorm och stor okunskap om den kooperativa modellen. Detta hindrar framväxten av nya företag och leder till sämre villkor än i länder som USA, Frankrike och Spanien, där staten aktivt stärker kooperativt företagande.

För att Sverige inte ska hamna på efterkälken behövs ett nationellt kunskapsprogram. Det bör öka förståelsen för kooperativa företagsformer hos myndigheter, rådgivare, finanssektorn och inom högre utbildning. Ett sådant program stärker förutsättningarna för långsiktiga, lokalt förankrade företag som bidrar till beredskap, sysselsättning och levande samhällen.

Gruv- och mineralpolitik

Sverige är ett framstående gruvland och vår industriella bas är nära förknippad med metall- och mineralutvinning. EU:s råmaterialstrategi betonar vikten av att säkerställa tillgången till kritiska råmaterial, inklusive strategiska jordartsmetaller, för att stödja den gröna omställningen och Europas industriella konkurrenskraft. Sverige, med sina rika mineraltillgångar, spelar en nyckelroll i denna strategi. Genom att öka gruvbrytningen av dessa metaller kan vi inte bara bidra till EU mål utan också skapa arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt i våra gruvregioner.

Gruvkommuner står inför specifika utmaningar som kräver riktade insatser för att säkerställa en hållbar utveckling och god livskvalitet för invånarna. Ökad gruvbrytning kommer att kräva statliga åtgärder för bättre infrastruktur, fler bostäder och mer utbildningsinsatser samt forskning, inte minst vad gäller att utvinna även lägre halter av

sekundära mineraler. Koldioxidfri stålproduktion, batterifabriker, eldrivna tunga lastbilar och återvinning av gruvavfall skapar nu tusentals nya jobb i hela landet. Bra jobb, med svenska löner och kollektivavtal där arbetet med en trygg och god arbetsmiljö fortsätter även i den gröna industrin. De satsningar som Sveriges geologiska undersökning (SGU) har påbörjat beträffande mineral och metall från sekundära resurser behöver fortsätta för att bidra till minskade utsläpp.

I dag kontrolleras en stor del av de kritiska metaller och mineral som EU behöver av ett fåtal länder som genom sin kontroll kan påverka världsmarknadspriset. Vi har också sett rapporter om dåliga arbetsvillkor och barnarbete i gruvor i dessa länder.

Det finns gott om efterfrågade metaller som kobolt, grafit, nickel och koppar i Sverige. Metallerna finns både i marken och i gammalt gruvavfall. Bara LKAB kan producera motsvarande 30 procent av EU:s import av sällsynta jordartsmetaller från sitt gamla gruvavfall. För Sverige innebär det en möjlighet att bidra med metaller och mineral som framställs på ett mer hållbart, miljöanpassat och socialt ansvarsfullt sätt än i gruvor med stora miljöutsläpp och barnarbete.

Det stora beroende av Kina och den marknadsmakt som de besitter behöver brytas genom samlade europeiska åtgärder som möjliggör långsiktiga investeringar.

Men tillståndsprocesserna för att ta hand om detta är i dag krångliga och oförutsägbara och riskerar att ta lång tid. Det behöver säkerställas att samhällsviktig verksamhet som inte kan lösas på annat sätt ges nytt tillstånd som ska gälla högst fem år men kunna förlängas med två år, det ska kunna ges även om tidigare tillstånd saknas och om frågan prövas i domstol samtidigt.

Den socialdemokratiska regeringen gav ett tillfälligt tillstånd till Cementa för fortsatt brytning i Slite. För att undvika att Sverige hamnar i situationer där verksamheter som är samhällsviktiga tvingas stänga ska en permanent möjlighet för regeringen att tillståndspröva sådan verksamhet införas. Något som vi bedömer som centralt för att effektivisera tillståndsprocesserna är. Miljöprövningsutredningens förslag om att ändringstillstånd blir huvudregel så att fler verksamheter kan ändra sina tillstånd på ett lättare sätt. En instans som kan granska och bedöma om en miljökonsekvensbeskrivning är komplett bör införas så att miljöprövning i domstol kan påbörjas när fullgott underlag är tillgängligt. Svensk gruv- och mineralnäring har stor betydelse både för Sverige som land, i det regionala och lokala perspektivet och för att klara den globala klimatkrisen. Men vi ska aldrig tumma på våra höga miljöambitioner – de är en konkurrensfördel för

Sverige och våra företag. För en hållbar försörjning av metaller och mineral måste dock större hänsyn tas till klimatnyttan och dess samhällsnytta.

Givet att gruv- och mineralfrågor får en allt större betydelse och att området är i förändring, inte minst på grund av ett ökat intresse från EU, bör den svenska mineralstrategin uppdateras. Det är av stor betydelse att regeringen på ett samlat sätt beskriver sin strategi för att ta vara på de goda svenska förutsättningarna och värnar svenska nationella intressen i mineralpolitiken. Strategin bör även inkludera prospektering och strategiska råmaterial. Nya verktyg och incitament kan behöva tas fram för att möjliggöra kommersialisering av små strömmar av viktiga metaller och material.

Socialdemokraterna vidhåller att Sverige inte tillåter gruvor för uran. Däremot ska det vara möjligt att använda uran som en biprodukt vid annan gruvdrift. En större andel av det värde som gruv- och mineralnäringen genererar borde komma lokalsamhället till del. De regelverk som reglerar återvinning och återanvändning av metaller och mineral bör ses över.

Handelspolitik

En ny utrikeshandelsstrategi

Handelspolitiken handlar för oss socialdemokrater om att stärka Sveriges välstånd och välfärd. För ett exportberoende land som Sverige är handeln med omvärlden avgörande för både dagens och morgondagens jobb, tillväxt och konkurrenskraft. Sverige har en lång tradition av att stå upp för en fri, hållbar och rättvis handel. En sådan handelspolitik säkerställer att handelns fördelar kan komma alla till del och upprätthåller således förtroendet för frihandel även när den är satt under stor press.

Det osäkra och oroliga omvärldsläget ställer emellertid nya krav på vår handelspolitik. Protektionistiska krafter växer, geopolitiska spänningar tilltar och den globala konkurrensen hårdnar för varje dag som går. Nya tullar och handelshinder skapar oro på marknaderna och riskerar att få allvarliga konsekvenser för svenska exportföretag och jobb. I en tid med låg tillväxt, hög arbetslöshet och hushåll som pressas av kostnadskris krävs en handelspolitik som stärker vår konkurrenskraft såväl som motståndskraft.

Vi socialdemokrater vill därför se en ny utrikeshandelsstrategi med fem övergripande målsättningar, vilka redovisas nedan. Strategin ska bygga på att vi dels tar tillvara svenska styrkeområden, dels stärker Sveriges position inom de områden som driver

framtidens välstånd. För att genomföra dessa målsättningar bör en färdplan tas fram med konkreta insatser inom strategiskt viktiga framtidsområden. Med rätt politik kan Sverige ta en ledande roll i den gröna och digitala omställningen och säkerställa att framtidens jobb och investeringar hamnar här.

Mål 1: Sveriges handel ska öka och partnerskap stärkas

Svensk export är en av de bärande pelarna i vår ekonomi. När den globala konkurrensen hårdnar behöver insatserna för att öka exporten, både i absoluta tal och som andel av BNP, stärkas ytterligare. Det handelsfrämjande arbetet ska även säkerställa möjligheten till import, särskilt av insatsvaror som är avgörande för den gröna omställningen. Team Sweden bör därför få ett utvidgat uppdrag som även omfattar importfrämjande insatser. Sverige bör i detta sammanhang driva på för att EU avskaffar eller kraftigt sänker tullar på insatsvaror och utvecklar en starkare infrastruktur för varuimport.

Grunden för svensk handelspolitik fastställs inom EU, där den inre marknaden utgör vår hemmamarknad och världens största gränsfria ekonomiska samarbete. Sverige bör vara en tydlig röst för att den inre marknaden fördjupas, utvecklas och anpassas till nya förutsättningar. Lika viktigt är att EU fortsätter bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden. Kritiska beroenden bör i största möjliga utsträckning hanteras genom diversifierade värdekedjor och fler fördjupade partnerskap, för att minimera de negativa effekterna för svensk handel.

En central del i detta är att EU ingår nya frihandelsavtal. I dagens osäkra handelspolitiska läge är nya handelsvägar och fler handelspartners viktigare än på länge. Sverige bör verka för att EU även driver på för andra typer av handelssamarbeten som kan genomföras snabbare, särskilt på tillväxtmarknader och inom strategiskt viktiga sektorer.

WTO:s regelverk behöver moderniseras och stärkas, inte minst genom att återupprätta ett fungerande tvistlösningssystem. Sverige bör driva på för att länder inom WTO som vill gå längre inom vissa områden ges möjlighet att göra detta, särskilt när det gäller regelverk av stor betydelse för svenska företag, såsom globala e-handelsregler.

Vidare ska Sverige vara en tydlig röst för att stärka handeln med Ukraina. Det är samtidigt viktigt att motverka kringgående av sanktioner mot Ryssland och att förbättra den nationella sanktionsefterlevnaden.

Mål 2: Svenska företag ska öka sin export och nå nya marknader

Det statliga exportfrämjandet är avgörande för att stärka Sveriges närvaro på de snabbt växande marknaderna utanför EU. Särskilt viktigt är att ge små och medelstora företag bättre förutsättningar att etablera sig internationellt. Regionala exportcentrum och exportsamverkan, som initierades av den tidigare socialdemokratiska regeringen, bör därför utvecklas vidare. Genom att underlätta marknadstillträde, minska risker och främja långsiktiga partnerskap kan fler företag i hela landet växa och exportera. Mot bakgrund av det rådande omvärldsläget bör det även inrättas en särskild stödfunktion för svenska företag som drabbats av nya tullar och andra handelshinder i syfte att stärka exportverksamheten.

Mål 3: Sverige ska vara pådrivande för en fri, hållbar och rättvis internationell handel

Sverige har en lång tradition av att föra en framgångsrik politik där handel, utvecklingssamarbete och skydd av arbetstagares rättigheter såväl som höga klimatambitioner går hand i hand. Vi ska fortsätta driva på för att stärka den sociala dialogen, förbättra arbetsvillkor och vidareutveckla det globala partnerskapet Global Deal. I de handelsavtal som EU sluter ska Sverige verka för att det ställs krav på respekt för mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, miljöskydd och antikorruption. Vidare ska vi driva på för att handelspolitiken bidrar till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet, till att avskaffa handelshinder för klimatsmarta lösningar och till att öka den svenska exportens bidrag till global klimatnytta. En fri, hållbar och rättvis handel ska bidra till att skapa mer jämlika och konkurrenskraftiga samhällen.

Mål 4: Sveriges innovationsledarskap ska stärka vår handel

Sveriges ledande ställning inom forskning och innovation ska omsättas till ökad export och fler internationella affärer. Det kräver starka forsknings- och innovationsmiljöer, fler internationella samarbeten och ett samlat grepp för kommersialisering och export av svenska innovationer. Vi behöver tydligare integrera innovationspolitiken i handelsfrämjande insatser. Detta är en förutsättning inte bara för den gröna och digitala omställningen, utan även i ljuset av att de geopolitiska spänningarna alltmer yttrar sig i en hårdnande konkurrens om tekniskt ledarskap. För att stärka svensk konkurrenskraft och motståndskraft behöver Sverige både utveckla befintliga styrkeområden och bygga kapacitet inom strategiska och framväxande tekniker som driver framtidens värdeskapande. Detta kräver fortsatta satsningar på teknikutveckling och initiativ för att etablera och utveckla fler strategiska samarbeten med partnerländer.

Mål 5: Sveriges attraktionskraft för internationella investeringar, spetskompetens och besökare ska öka

Ett öppet investeringsklimat innebär inte bara nya jobb, utan också nya marknader, kompetenser och kapital. Vi vill se en ny riktning för investeringsfrämjandet där det statliga främjandet fokuserar på investeringar som: utvecklar svenska styrkeområden, ökar takten i den gröna och digitala omställningen, främjar jobb och tillväxt i hela landet och stärker svensk motståndskraft. Dessa fyra prioriteringar bör vara vägledande för arbetet med att attrahera, behålla och utveckla investeringar som bygger hela Sverige starkare. Samtidigt måste Sverige ha ett effektivt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden. Det nuvarande systemet riskerar att vara för långtgående och leda till att strategiskt viktiga investeringar inte hamnar i Sverige över huvud taget, vilket slår både mot vår motståndskraft och konkurrenskraft. Mot bakgrund av detta bör det nuvarande systemet ses över.

Offentlig upphandling

Socialdemokraterna vill säkerställa att de pengar som staten, kommunerna och regionerna använder vid inköp av varor och tjänster går till seriösa företag som följer lagar, betalar skatt och erbjuder schyssta arbetsvillkor. Det handlar om stora belopp: offentlig sektor upphandlar varor och tjänster för drygt 900 miljarder kronor per år.

Offentliga pengar ska inte finansiera kriminalitet, arbetslivsfusk eller osund konkurrens.

Socialdemokraterna vill se förändringar inom en rad områden.

Högst två underentreprenörsled bör vara huvudregel i branscher med stor risk för arbetslivskriminalitet. Vi vill se över möjligheten att helt förbjuda underentreprenörer vid särskilt kritiska upphandlingar. Syftet är att försvåra arbetslivskriminalitet och göra det enklare att kontrollera vem som faktiskt utför arbetet.

Företag som fuskar i samband med offentlig upphandling ska kunna svartlistas och kraven på kontroll av leverantörer ska skärpas.

Oseriösa och kriminella företag ska inte kunna få offentliga kontrakt.

AI ska i ökad utsträckning användas för att upptäcka välfärdsbrott och identifiera misstänkta transaktioner, oegentligheter och felaktigheter.

Vi vill därigenom förbättra myndigheternas möjligheter att upptäcka fusk.

Företag som missköter sig ska lättare kunna uteslutas från valfrihetssystem, exempelvis inom vård och omsorg. Reglerna bör i större utsträckning likna de regler som gäller för offentlig upphandling.

Vi vill även i övrigt effektivisera upphandling och se en bättre kontroll som minskar felaktigheter, förbättrar uppföljningen av ingångna avtal, ökar transparens och insyn och möjligheterna att upptäcka korruption och oegentligheter.

Offentliga upphandlingar ska i större utsträckning användas för att driva utveckling och innovation. Det kan exempelvis handla om att kommuner går samman för att upphandla nya tekniska lösningar som förbättrar samhällsservicen och bidrar till klimatomställningen.

Slutligen vill vi att kollektivavtalsliknande villkor ska gälla. Det gäller löner, arbetstider, semester och sociala villkor.

Krav som ställs ska även följas upp eftersom många upphandlande organisationer ställer arbetsrättsliga krav utan att kontrollera att leverantörerna lever upp till dem.

Vid offentlig upphandling ska större hänsyn tas till nationell säkerhet. Det är särskilt viktigt vid upphandling av samhällsviktig infrastruktur och strategiska verksamheter.

Socialdemokraterna vill även att allmännyttiga bostadsföretag inte längre ska omfattas av lagen om offentlig upphandling (LOU). Dagens regler leder till högre byggkostnader och längre byggtider jämfört med privata bostadsföretag.

Fredrik Olovsson (S)

Monica Haider (S)

Mattias Jonsson (S)

Isak From (S)

Daniel Vencu Öhrlund Castro (S)

Cilla Dahl Andersson (S)